

წიგნი კამანში გარდაცვლილები ავტორი მარინა ნაჭყეზია აფხაზეთის ომი 1992-93წლები მკვლევარი

 Print

მერაბ ჩხეტიანი

მერაბ ზურაბის ძე ჩხეტიანი საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს 2-ე საარმიო კორპუსის 23-ე ბრიგადის 8-ე ბატალიონის მე-3 ასეულში ჩაერიცხა 1992 წლის 1 ნოემბრიდან.

აფხაზეთში ომის დაწყების დროს, მერაბი ჯერ კიდევ არასრულწლოვანი იყო, თუმცა იარაღი ძალიან უყვარდა და ვერავინ აიძულა მოემორებინა პოზიციებს. ასმეთაური იძულებული გახდა ჩაერიცხა ასეულში და ოფიციალურად მიეღო მონაწილეობა საბრძოლო მოქმედებებში.

მერაბ ჩხეტიანი ერთერთ საბრძოლო ოპერაციის დროს ტანკსაწინააღმდეგო ყუმბარის აფეთქებამ იმსხვერპლა.

თამაზ ზურაბის ძე ჩხეტიანი

საქართველოს რესპუბლიკის თავდაცვის სამინისტროს II სააარმიო კორპუსის, 23-ე ბრიგადის 8-ე ბატალიონის მე-3 ასეულში ჩაირიცხა 1992 წლის 1 ნოემბრიდან.

აფხაზეთში ომის მიმდინარეობის პერიოდში, მან თავი გამოიჩინა, როგორც საქართველოს ერთიანობისა და დამოუკიდებლობისათვის თავდადებულმა მებრძოლმა. იგი პირნათლად ასრულებდა ასეულის მეთაურის ბრძანებებს, ყველა საბრძოლო ოპერაციას, აქტიურ მონაწილეობას ღებულობდა ასეულის მიერ ჩატარებულ ყველა საბრძოლო მოქმედებაში.

1992 წლის დეკემბერში თ. ჩხეტიანმა და თანამებრძოლებმა აიყვანეს მტრის ორი ჯარისჯაცი, რომლებიც ჩააბარეს შტაბში. ის იბრძოდა კამანის ასეულის მზვერავ-დივერსიულ ოცეულში მ. კახიანთან. თამაზ ჩხეტიანმა ამ ოცეულის თანამებრძოლებთან ერთად 1993 წლის მაისში ტყვედ აიყვანეს, ეროვნებით რუსი ოფიცერი, სნაიპერი, რომელიც ასევე ჩააბარეს 23-ე ბრიგადის შტაბს. მტრის ზურგში არაერთხელ შეუსრულებია ბრიგადის ხელმძღვანელის საბრძოლო დავალება.

1993 წლის 5 ივლისს, როცა მტერმა დიდი ძალით შემოუტია კამანს, ამ ბრძოლის დროს თამაზი გმირულად დაიღუპა. ცხედარი ნაპოვნია არ არის. კამანელი გმირების გადმოსვენებისას იქ დაბანაკებული აფხაზების თქმით კამანის ბრძოლის დღეს, ერთერთი სახლიდან სნაიპერი დაღამებამდე ესროდა მათ, რის შემდეგაც იძულებული გახდნენ ეს სახლი აეფეთქათ და მიწასთან გაესწორებინათ. სნაიპერის შაშხანა მხოლოდ მას ჰქონდა და ეჭვგარეშეა, რომ თამაზ ჩხეტიანი ამ სახლის აფეთქებისას დაიღუპა და ჩაიწვა.

სიკვდილის შემდეგ დაჯილდოვებულია ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენით (N00136 1994 წლის 4 დეკემბერი).

გენადი

გადრანი

ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენოსანი.

მე-8 ბატალიონის III ასეულის მზვერავ-დივერსიული ოცეული

დაიბადა 1970 წლის 4 აპრილს, მესტიის რ/ნ სოფელ ჭუბერში. იქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა, გაიარა სამხედრო სავალდებულო სამსახური ყოფილ საბჭოთა არმიაში. ჯარის მოსტუმრების მერე ოჯახით საცხოვრებლად გადავიდა დმანისში. გენადი კამანში სტუმრად ხშირად ჩამოდიოდა ბიძაშვილ-ნათესავებთან. მას ძალიან მოსწონდა კამანი და კამანის მოსახლეობა. ის დაუახლოვდა და დაუმეგობრდა ადგილობრივებს. კამანელებსაც უხაროდათ მასთან მეგობრობა, გენადი ძალიან ზრდილობიანი, სამართლიანი და კეთილი ადამიანი იყო. ამავდროულად ფიზიკურად ძლიერი და უშიშარი პიროვნება. იმ წელსაც სწორედ ბიძაშვილებთან იმყოფებოდა, როდესაც ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი მეორედ დაიწყო. როგორც ყველა მებრძოლი, გენადიც ჩაერთო ამ საქმეში. იდგა იქ, სადაც ჩვენს ასეულს სჭირდებოდა. როდესაც ასეული დაკომპლექტდა და ჩამოყალიბდა სრულფასოვანი მებრძოლთა ჯგუფით, ყველამ თავისი ადგილი დაიკავა და სამი ძირითადი საგუშაგო შეივსო. მეტიც არ აწყენდათ, მაგრამ ჩვენი მცირერიცხოვანი ასეული, მეტს ვერ გასწვდა. საგუშაგოების გარდა შეიქმნა კიდევ სხვადასხვა სტრატეგიული მნიშვნელობის ოცეულები, რომლებიც ასევე საგუშაგოებზე განლაგებული მებრძოლებისგან შედგებოდა და საჭიროების შემთხვევაში საგუშაგოს ტოვებდნენ და სხვა მნიშვნელოვან ფუნქციებს ასრულებდნენ. ერთ-ერთი ასეთი ძალზედ საჭირო და ძლიერი ოცეულის (სადაზვერვო-დივერსიული) შემადგენლობაში შედიოდა გენადი, რომელსაც მეთაურობდა მ. კახიანი. ამ ოცეულს მთელი ბრძოლების პერიოდში ბევრი ძალზედ მნიშვნელოვანი ოპერაციები აქვთ ჩატარებული. 1993 წლის 26 ივნისს, ახალშენის საგუშაგოებსა და კამანის შტაბს შორის სავლელ

გაყვანილი სატელეფონო კავშირი შეწყდა. კავშირის აღსადგენად წამოსული ახალშენის მებრძოლები ჩასაფრებულ მტერს გადაეყარნენ, რომლებმაც სროლა აუტეხეს და ქართველი მებრძოლები დაჭრეს. ამ სროლების გაგონებაზე კამანიდან სასწრაფოდ გაეშურნენ ზემოთ ხსენებული ოცეულის ხუთი მებრძოლი, მათ შორის იყო გენადიც. მტერს დაედევნენ და დაეწიენ, სანამ მდინარეს გადავიდოდნენ. მდინარის გადაღმა მათ თანამებრძოლები ყოლიათ ჩასაფრებული და ჩვენი მებრძოლებს ტყვიამფრქვევებით სროლა აუტეხეს. გენადი წინ მიდიოდა და ტყვიამფრქვევის პირველი ჯერი მან მიიღო, რომელმაც სამწუხაროდ სიცოცხლეს გამოასალმა. სხვებმა მოასწრეს რეაგირება და სიკვდილს გადაურჩნენ, თუმცა თყვიით კიდევ ორი დაიჭრა და კიდევ ორი ყუმბარით. გენადი გადრანი 28 ივნისს გადასვენებულ და დაკრძალულ იქნა დმანისში.

ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე გამსახურდია
ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენოსანი.

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა 1947 წლის 30 აგვისტოს, სოფელ კამანში. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ გაიარა სამხედრო სავალდებულო სამსახური საბჭოთა არმიაში, რომელიც დაამთავრა 1968 წელს. ჯარის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დაიწყო კამანში არსებულ მარმარილოს კარიერში. 1992 წელს, მასაც მოუწია იარაღის აღება, როგორც ყველა ქართველს. დაიკავა ადგილი თანასოფლელებთან ერთად სამშობლოს სადარაჯოზე.

1993 წლის 5 ივლისს ალექსანდრე პირველ საგუშაგოზე იდგა. სხვა თანამებრძოლებთან ერთად ამ საგუშაგოზე იყო მისი მეუღლე მერი პაკელიანიც, რომელმაც წინა დღეებში მცირე წლოვანი შვილები იქაურობას გაარიდა და წინა დღეს უკან დაბრუნდა, მეუღლეს გვერდში დაუდგა. მათი საგუშაგო (საერთო საცხოვრებლის პირველი სართული) სოფლის ბოლოში, ოდნავ ამაღლებულ ადგილას, ეკლესიასთან ახლოს იყო, საიდანაც იგერიებდნენ მდინარეზე გადმოსულ მტერს. მათი თავშესაფარი მტრის ჭურვებისგან უკვე იწვოდა და კამანელები ეძებდნენ გამოსავალს. მათ შორის კიდევ ერთი მანდილოსანი იბრძოდა და გადაწყვიტეს ქალები მაინც გაცლოდათ იქაურობას, გადარჩენის მიზნით და ეკლესიისთვის შეეფარათ თავი. პირველი მერი გაეშურა, სხვები მტრის მიმართულებით ისვროდნენ, რათა მერის მოესწრო უსაფრთხოდ მისვლა დანიშნულების ადგილამდე. თუმცა მტერს ამ დროისთვის უკვე სამ მხრიდან ალყაში მოექციათ მათი საგუშაგო. მერიმ ეკლესიის ეზოს კარებამდე მიაღწია მხოლოდ და დაიჭრა, ის ეზოს შესასვლელშივე დაეცა. ეს მძიმე სურათი მისი მეუღლის თვალს არ გამოჰარვია და ალექსანდრეს სიცოცხლე უკვე სულიერად აქ დასრულდა!

ბრძოლა ისევ გრძელდებოდა და ამ საგუშაგოზე ისედაც მცირერიცხოვანი მებრძოლი სულ შეთხელდა. არავის არ უნახია ალექსანდრეს ბოლო წუთები, მაგრამ ფაქტი ის არის, რომ მეუღლეს სიკვდილის მერე თვითონაც სიცოცხლის ბოლო წუთამდე იბრძოლა და გამირულად შესწირა თავი მეუღლის, კამანის და სამშობლოს სიყვარულს!

მათ ორი ვაჟკაცი დარჩათ, დავითი და დიმიტრი, რომლებიც ახლო ნათესავებმა გაზარდეს.

ვალო ჩხეტიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული (05.10.1920) ვალო ჩხეტიანი ერთი უწყინარი, დინჯი და ღრმად პატიოსანი ადამიანი იყო, როგორც მისი ოჯახი. ჰყავდა მეუღლე და ერთადერთი ვაჟიშვილი. ოჯახი გვიან შექმნა და შესაბამისად შვილიც გვიან შეეძინათ, რომელსაც ცივ ნიავს არ აკარებდნენ. ომის პერიოდშიც რადგან შვილი მეზრდოლთა რიგებში იყო, მშობლებმაც ვერ მიატოვეს კამანი. როდესაც კამანში სიტუაცია დაიძაბა, მისმა შვილმა ცოლშვილი მოაშორა იქაურობას და აღმოსავლეთ საქართველოში წაიყვანა. გავიდა დრო, ომი კი სულ უფრ და უფრო მძაფრ სახეს ღებულობდა, ჩვენი მეგობარი კი არა და არ გვიბრუნდებოდა, მეზრდოლი ხალხი კი ისედაც ცოტანი ვიყავით.

ერთ დღეს ცენტრალურ შტაბიდან დაგვიკავშირდნენ და შეგვატყობინეს, რომ ჩვენი ერთერთი თანამებრძოლი სოხუმის I სავადმყოფოში დაჭრილი მიუყვანიათ. არა და ჩვენ ისედაც თითზე ჩამოსათვლელი ვიყავით და ვიცოდით, რომ ჩვენთან არავინ დაჭრილა. ეს დაჭრილი ის ჩვენი თანამებრძოლი აღმოჩნდა, რომელმაც ცოლშვილი სამშვიდობოს წაიყვანა. როგორც კი ცოლშვილი ნათესავებს მიაბარა, უკან მობრუნებულა, მაგრამ თბილისიდან სოხუმის მიმართულებით მხოლოდ სამხედროებს უშვებდნენ და პრივილეგია მაშინდელ მხედრიონელებს ეძლეოდათ. ესეც მხედრიონში ჩაეწერა და ბევრი რო არ გავაგრძელო, ოჩამჩირის რაიონის ერთერთ პოზიციებზე ბრძოლა მოუწია, სადაც ორივე ქვედა კიდურებში ტყვიამფრქვევის ტყვიებით ჭრილობა მიიღო!

ვალო ჩხეტიანი 5 ივლისის შეტაკების ერთერთი მომსწრე იყო, რომელიც იმავე ღამეს სხვა ხანდაზმულ კამანელებთან და მეუღლესთან ერთად ტყვედ აიყვანეს. ეს ტყვეები კი ერთ-ერთი ოჯახის (ს. მუშკუდიანი) სარდაფში მოათავსეს და გუშაგიც მიუჩინეს! ამ ოჯახის მასპინძელი ს. მუშკუდიანი და ვ. ჩხეტიანი აფხაზებს ყოველ დილას გაჰყავდათ და საღამოს უკან მოჰყავდათ. დღის განმავლობაში ისინი კამანის მეზრდოლ, გმირულად დაღუპულ ბიჭებს ასაფლავებდნენ! შინ მოსულები კი სიტყვას ვერ ძრავდნენ და ვერ ამხელდნენ, თუ ვინ ნახეს დაღუპული, რადგან ტყვეებთა შორის

იყვნენ დედები, ან ნათესავები, რომელთა შვილებიც ახლახანს მიწას მიაბარეს... მხოლოდ მეუღლეს უმხელდა ჩუმად, როცა ხელსაყრელ დროს გამონახავდა.

ასე დუმილში და მოგონილ ამბებში გაატარეს ერთი კვირა, სანამ ყველა ცხედარს სასუფეველი არ მიუჩინეს და ბოლოს, როცა უკვე აღარავინ დარჩა დასამარხი და კიდევ ერთხელ, საბოლოოდ გაიყვანეს ნიჩბებით ხელში, უკვე მიხვდნენ, რომ საფლავი თავიანთი დასამარხი უნდა ყოფილიყო, გათხრაზე უარი განაცხადეს და ასე დაუმარხავნი ვიხილეთ, როდესაც 22 დღის შემდეგ, მივალწიეთ მოლაპარაკებებს და შედგა დაღუპულთა გადმოსვენების და ტყვეების განთავისუფლების დღე!

აქ მოთხრობილი ინფორმაცია მიღებულია გადარჩენილ ტყვეებისგან, მათი გარე ქმედებები კი გაგვიმხილა მოწინააღმდეგეთა მხარეს კამანში კომენდანტად დანიშნულმა აფხაზმა მებრძოლმა, რომელიც დღეს ცოცხალი არ არის. ამავე კომენდანტისგან ვიცით სხვა ინფორმაციებიც, რო

შოთა კვანჭიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

რევაზ კვანჭიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

გუნტერ (მიზდონ) გულუდანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა მესტიაში 1942 წლის 5 იანვარს. სკოლის დამთავრების შემდეგ მოიხადა სამხედრო სავალდებულო სამსახური მოლდავეთში. ჯარის შემდეგ მუშაობდა მესტიის სამგზავრო ავტობუსის მძღოლად. 80-იან წლებში ოჯახით გადავიდა საცხოვრებლად სოხუმის რ/ნ სოფ. კამანში. გუნტერ გულუდანი იყო ტექნიკის მოყვარული და თითქმის ნებისმიერი ტრანსპორტის კონსტრუქციაში საკმაოდ განვითარებული. აფხაზეთის ომის დაწყებისთანავე, როგორც ყველა კამანელი, ისიც ჩაება ამ ბრძოლებში და გვერდში ამოუდგა მის თანასოფლელებს. მისი პრაქტიკა და ტექნიკის ცოდნა კამანელებს ომის პერიოდშიც გამოადგათ, მან და ჯ. გადრანმა ააწყვეს და მოძრაობაში მოიყვანეს მიგდებული ძველი სატვირთო ა/მანქანა და მის ძარაზე დაამონტაჟეს მხედრიონის მიერ მოტანილი და გზაზე უპატრონოდ მიგდებული „ნურსი“-ის ჭურვსასროლი დანადგარი, რომელიც ვერტმფრენებზე არი ხოლმე დამონტაჟებული.

ამ საბრძოლო მანქანით კამანელები ახდენდნენ ზემო ეშერაში განლაგებულ მტრის
სანგრების დაბომბვას.

1993 წლის 5 ივლისს გუნტერ გულედანი I საგუშაგოზე იმყოფებოდა. სროლების და
შემოტევების დროს მას და ჯ. გადრანს უნდა დაეკავათ ადგილი ძველი კორპუსის III
სართულზე, სადაც ჰქონდათ დამონტაჟებული საბრძოლო იარაღი, მსხვილკალიბრიანი
ტყვიამფრქვევი ე.წ. „ДШК“ სწორედ ამ დღეს დილის 5 საათზე დაიწყო
ფართემასშტაბიანი შემოტევა კამანზე. ჯ. გადრანმა და გ. გულედანმა გადაწყვიტეს
დაეკავებინათ მათზე მინდობილი ადგილი, საითაც სროლა-სროლით იკვალავდნენ
გზას. სმწუხაროდ გუნტერ გულედანმა დანიშნულ ადგილამდე ვერ მიაღწია.
გუნტერ გულედანი სხვა დაღუპულ თანამებრძოლებთან ერთად, ერთი თვის შემდეგ
გადასვენებულ იქნა სოხუმის ძმათა სასაფლაოზე.

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა 1933 წლის 30 დეკემბერს მესტიის რ/ნ სოფ. ბეჩოში. აქვე დაამთავრა საშუალო სკოლა. უყვარდა მუსიკა, სპორტი და ნადირობა. ე. კვიციანი 1960 წელს გადავიდა საცხოვრებლად სოფ. კამანში, სადაც შექმნა ოჯახი და ქვეყანას შემატა 5 შვილი.<> 1992 წელს, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის დაწყებისთანავე ე. კვიციანი მიუხედავად მისი ასაკისა, თვითონაც ჩაება ამ ომში თავის ოთხ ვაჟიშვილთან ერთად. კამანში მებრძოლი ძალა ცოტა იყო და აქედან გამომდინარე შუახნის მამაკაცებიც იბრძოდნენ ახალგაზრდებთან ერთად. მითუმეტეს ახალგაზრდები ხომ მათი შვილები იყვნენ და ყველა მამას ერჩია თავის შვილებთან ყოფილიყო ბრძოლის ველზე.

1993 წლის 5 ივლისს ეგნატე კვიციანი თავის თანამებრძოლებთან ერთად ბოლომდე იბრძოდა და გმირულად დაეცა ბრძოლის ველზე. ეგნატე კვიციანი სიკვდილის შემდეგ დაჯილდოვდა მედლით „მხედრული მამაცობისათვის“

ანზორ სუბელიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა 1940 წლის 8 მარტს, მესტიის რ/ნ სოფელ ეცერში. 1949 წელს ოჯახი გადავიდა საცხოვრებლად სოფ. კამანში. ანზორის მამა მშენებელი კაცი იყო და მის შვილებს ცალ-ცალკე სახლები აუშენა. აფხაზეთის კონფლიქტის დაწყებიდან სულ მალე ანზორს მამა დაეღუპა და ამ მძიმე პერიოდში მოუწია მისი დასაფლავება. ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის დაწყებისთანავე ანზორ სუბელიანი, როგორც ყველა კამანელი ვალდებული იყო ხელში იარაღი აეღო და დაეცვა მისი ეზო-კარი, სოფელი, ქალაქი თუ ქვეყანა. კამანში თითქმის ყველას ჰქონდა სანადირო იარაღი და ასევე ანზორსაც მშვენიერი ორლულიანი 16 კალიბრიანი თოფი. პირველ ხანებში ამ სანადირო თოფებისგან შედგებოდა კამანელების შეიარაღება. ანზორ სუბელიანი პირველ საგუშაგოზე მორიგეობდა, იმ დღეს (1993 წლის 5 ივლისი) ქალაქში აპირებდა წასვლას და საგუშაგოდან სულ ახალი წასული იყო, როცა მტერი კამანს დაესხა. ანზორი ამ დროს მისი ძმის სახლში იმყოფებოდა (სოფლის ბოლოდან მეორე სახლი, მდინარის პირას) და ალბათ ქალაქში წასასვლელად ემზადებოდა. ძნელი მისახვედრი არ არის, რომ ანზორ სუბელიანს მარტოს მოუწია იმ ადგილიდან მტერთან შებრძოლება და მიუხედავად იმისა, რომ შეეძლო გასულიყო და ასიოდე მეტრში მდებარე შტაბში მყოფ თანამებრძოლებს შეერთებოდა, ადგილმდებარეობა არ შეუცვლია და სანამ ტყვიაწამალი ეყო, სროლა არ შეუჩერებია. ანზორ სუბელიანი სიკვდილის შემდეგ დაჯილდოვდა მედლით "მხედრული მამაცობისათვის"

ადამ ვარლამის ძე გვიჩიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა 1964 წელს ქ. სოხუმში. 1981 წელს დაამთავრა ს. შრომის საშუალო სკოლა. პარალელურად ეწეოდა სპორტს, იყო მიუდოს კლუბის აქტიური წევრი. 1982-1985 წლებში მოიხადა სამხედრო სავალდებულო სამსახური ქ. სევოსტოპოლის საზღვაო ფლოტში. 1986 წელს ჩაირიცხა ქ. ლვოვის სატყეო-ტექნიკური სახელმწიფო უნივერსიტეტში. 1988 წელს შექმნა ოჯახი. 1992 წელს, როცა დაიწყო ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი, ადამ გვიჩიანმა მიატოვა უკრაინა და შეუერთდა მისი თანასოფლელების ასეულს, სადაც დაინიშნა ოცმეთაურად. ომის დაწყებიდან რამოდენიმე დღეში ადამ გვიჩიანმა ორ თანამებრძოლთან ერთად, ორი აფხაზი მეზობლი განაიარაღა და ტყვედ აიყვანა. შემდგომ ეს ბოვეიკები ცენტრალურ შტაბში იყვნენ გადაყვანილი. 1993 წლის 5 ივლისს, ადამ გვიჩიანი #2 საგუშაგოზე მორიგეობდა მისი ოცეულის 7 კაციან ჯგუფთან ერთად. ეს საგუშაგო კამანი-ამზარის ხიდთან იყო განლაგებული. მცირერიცხოვანმა ჯგუფმა დიდი წინააღმდეგობა გაუწია მტერს, მაგრამ იცოდნენ, რომ დიდხანს ვერ გაძლებდნენ. ადამ გვიჩიანმა თანამებრძოლებს უბრძანა ეცადათ საგუშაგოს დატოვება და სხვა უახლოეს საგუშაგოზე გადასვლა. რამოდენიმე მოახერხა, ორი მეზობლი დაიჭრა და შემდეგ ტყვეობაში აღმოჩნდნენ. ადამი დაეხმარა თანამებრძოლებს საგუშაგოდან გასვლაში, თვითონ კი ადგილი არ მიუტოვებია, მხოლოდ ღმერთია მოწმე, თუ რამდენ ხანს უმკლავდებოდა მტერს, ცხადია ის, რომ გმირულად დაიღუპა ამავე საგუშაგოზე მტერთან ბრძოლაში. ადამ გვიჩიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა „ვახტანგ გორგასლის I ხარისხის ორდენი“ (ბრძანება #00101 4.12.1994წ)

ზაზა დავითის ძე პაკელიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეულის მეთაური დაიბადა 1955 წლის 12 ოქტომბერს, ქ. სოხუმში. 1973 წელს დაამთავრა ს. შრომის ე. ნინოშვილის სახელობის საშუალო სკოლა. 1973-1975 წლებში გაიარა საბჭოთა არმიის სმხედრო სავალდებულო სამსახური ჩეხოსლოვაკიაში. დაამთავრა მოსკოვის სამთო-გეოლოგიის ინსტიტუტი. მუშაობდა კამანში არსებულ მარმარილოს გადამამუშავებელი კარიერის სამმართველოში უბნის უფროსი, მთავარი ინჟინერი. 1990-92 წლებში მუშაობდა ქალაქ სოხუმის სამგზავრო ავტოკოლონაში. ზაზა პაკელიანი ცოლ-შვილთან ერთად ცხოვრობდა ქ. სოხუმში, ჭავჭავაძის ქუჩაზე და ჰქონდა სახლი კამანში, სადაც დედას ხშირად აკითხავდა ოჯახთან ერთად. 1992 წელს, როდესაც ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი დაიწყო, კამანის ახალგაზრდა მოსახლეობამ ზაზა პაკელიანის ხელმძღვანელობით ასეული შექმნა. ომი უფრო და უფრო გამძაფრდა, ზაზა მისი გავლენით და ნაცნობობით ახერხებდა ასეულის შეიარაღების გაზრდას და გაძლიერებას. კამანის ასეულს თავიდან მე-3 ბატალიონის მზვერავთა ასეული ერქვა, შემდეგ ტანკსაწინააღმდეგო ასეული. 1992 წლის ნოემბერში კი ჩამოყალიბდა 23-ე ბრიგადა და კამანის ასეული ამ ბრიგადის მე-8 ბატალიონის III ასეულად გარდაიქმნა. 1992 წლის ბოლოს, გენერალი კამკამიძეს მეთაურობით, ზაზა პაკელიანი გადაყვანილ იქნა ბრიგადის საინჟინრო ბატალიონის მეთაურად. სოხუმის პოზიციებზე საბრძოლო თავდაცვითი ე.წ. „ბლინდაჟები“ სანგარ-საცავები, ზაზა პაკელიანის ხელმძღვანელობით იყო გაკეთებული. კამანის ასეული საყვარელი მეთაურის გვერდით არყოფნას განიცდიდა და ვერ ეგუებოდა, ვერც თვითონ მეთაური ვერ ძლებდა მათ გარეშე. რამოდენიმე თვის მერე ასმეთაური თავის ძმებს დაუბრუნდა, უკვე მაიორის წოდებით. ამ ასეულს არაერთხელ მოუგერიებია მტრის მიერ

განხორციელებული შემოტევები და დივერსიული თავდასხმები. ასეთ გამარჯვებებს მიჩვეული ასეული მიუხედავად იმისა, რომ პოზიციები არ უვარგოდათ და მტერი ყოველთვის ზევიდან დაჰყურებდა, 1993 წლის 5 ივლისის შემოტევასაც არ შეუშინდნენ და ვაჟკაცურად დახვდნენ მტერს. ამ დღის მასშტაბური შემოტევის შესახებ ასეულს ერთი დღით ადრე ჰქონდა ინფორმაცია და მოითათბირეს, თუ როგორ მოქცეულიყვნენ. ისიც ცნობილი იყო მათთვის, რომ ცენტრალურ შტაბიდან დამხმარე ძალების გამოგზავნა არ მოხდებოდა, რადგან თურმე „ზოგიერთებს“ კამანი არასტრატეგიულ წერტილად მიაჩნდათ და მისი დაცვა მიზანშეწონილი არ იყო. აზრების გაცვლის და დავის შემდეგ, ერთი გადაწყვეტილება მიიღეს, მტერს დავხვდეთ და ვიბრძოლოთ, როგორც ვიბრძოდით. გათენებული არ იყო, როდესაც სოფელს სამი მხრიდან შემოესია 500 კაციანი სამტურმო-სადესანტო ბატალიონი (გენერალ ლებედის სპეც.დანიშნულების ჯარი), რომელსაც წინააღმდეგობას უწევდა ასეულის 40 კაციანი ჯგუფი. ასეულმა შუადღემდე გაუძლო ამ ბრძოლას. უკვე ასეულის შტაბის დერეფნებში ებრძოდნენ ერთმანეთს (ყოფილი ინვალიდთა და მოხუცებულთა პანსიონატის შენობა). ზაზა ცენტრალურ შტაბს უკავშირდება და ბოლო კოორდინატებს აძლევს: დაგვბომბეთ, სხვა გზა არ არის, ჩვენი შტაბის კოორდინატები იცით, დაგვარტყით!!! ამ დღეს კამანი დაეცა, კამანთან ერთად ასეულის მეთაური ზაზა პაკელიანი და მისი ერთგული თანამებრძოლთა უმრავლესობა! ზაზა პაკელიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის ორდენი

ვლადიმერ ელიზბარის ძე კახიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული
დაიბადა 1931 წლის 12 მაისს. ვალოდია (ვლადიმერ) კახიანს მშრომელ და პატიოსან ადამიანად იცნობდა ყველა. მრავალშვილიანი (სამი ვაჟი და სამი ქალიშვილი) ოჯახის პატრონს, ცოტა არ ჰქონდა საშრომი და საზრუნავი. ვალოდიას აზრს მთელი სოფელი იზიარებდა და პატივს სცემდა. გათენდა ყველასათვის უბედური დღე, 14 აგვისტო. ამ გაჭირვების ჟამს, 60 წლის კაცს არ შეეძლო მშვიდად მჯდარიყო, როდესაც ბრძოლის ველზე სამი ვაჟი ეგულებოდა. და არა მარტო შვილები; მისი ორი ძმა, ძმისშვილები და ყველა მეზობელი მისთვის ახლობელი იყო. პატარა სოფელი ხომ, ერთი დიდი სანათესაოსაგან შედგებოდა. აქ ჭირი და ლხინი ერთნაირად იზიარებოდა. მანაც აიღო იარაღი ხელში და სხვებთან ერთად დაიკავა ადგილი სამშობლოს სადარაჯოზე. ის ამბობდა -ახალგაზრდები ჩქარები არიან, ზოგჯერ ჭკუის დარიგება საჭიროა და მიჩვენია მათ გვერდში ვიყო, მით უმეტეს მეზობელი ძალა ისედაც ცოტაა. ბოლო პერიოდში ფეხის ტკივილს ჩიოდა და ახალგაზრდების გასამხნეველად იტყოდა ხოლმე: -მე სირბილი არ შემიძლია, თუ მტერმა შემოგვიტია, ერთ ადგილას ჩაუსაფრდები და სანამ ბოლოს მომიღებენ არანაკლებ ორს მანც ვისისხლებო!
1993 წლის 5 ივლისს ს. კამანს მტრის დიდი ძალა დაესხა თავს. მრავალი თავდასხმის მოგერიების შემდეგ, ეს დღე კამანელი გმირებისათვის საბედისწერო აღმოჩნდა. ამ დღეს ვ. კახიანი დაიჭრა, მისგან ასიოდე მეტრში, მისი შვილი მალხაზი ავტომატის ბოლო მჭიდს ცლიდა სადაც, ვაზნებთან ერთად მისი სიცოცხლის წუთებიც დაიცალა. მამამ შვილის სიკვდილიც იხილა. დაჭრილი ტყვედ აიყვანეს, რამოდენიმე დღეში კი მისი ვინაობის დადგენის შემდეგ -11 ივლისს დახვრიტეს. დაუმარხავი ცხედარი, სხვა დაღუპულ თანამებრძოლებთან ერთად გადმოსვენებულიყნა ერთი თვის შემდეგ. ვლადიმერ ელიზბარის ძე კახიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა მედალი „მხედრული მამაცობისათვის“ (ბრძ. N 00968 4.12.1994წ)

მერი ლაზარეს ასული პაკელიანი

მე-8 ბატალიონის III ასული დაიბადა 1954 წლის 12 ივნისს, ქალაქ სოხუმში. საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ სწავლა გააგრძელა ქ. სოხუმის სამედიცინო ტექნიკუმში. სწავლის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დაიწყო კამანში არსებულ მოხუცებულთა და ინვალიდთა პანსიონატში მედდად. აფხაზეთში საომარი მოქმედებების დაწყებისთანავე მერი გვერდით დაუდგა თანასოფლელებს. ასულის მებრძოლებს ეხმარებოდა და საჭიროების შემთხვევაში პირველად სამედიცინო დახმარებას უწევდა. მერი პაკელიანს ორი პატარა შვილი, დავითი და დიმიტრი ნათესავებთან ჰყავდა დატოვებული, რომლებსაც აკითხავდა, მოინახულებდა და ისევ კამანში ბრუნდებოდა. მის ასეულში სხვა თანასოფლელებთან ერთად მისი მეუღლე ალექსანდრე გამსახურდიაც იბრძოდა. 1993 წლის 5 ივლისს, საწინააღმდეგო მხრიდან კამანზე განხორციელებულ იქნა ფართომასშტაბიანი შემოტევა, გენერალ ლებედის საშტურმო-სადესანტო ბატალიონის მეშვეობით, რომელსაც ასულის 40 კაციანი ჯგუფი უწევდა წინააღმდეგობას. ამ დროს მერი პაკელიანი თავის თანამებრძოლებთან პირველ საგუშაგოზე იმყოფებოდა, აქვე იყო მისი მეუღლეც. მერი თანამებრძოლებს მჭიდებს უტენიდა და ამარაგებდა. როდესაც მტერი უკვე ძალიან ახლოს მოვიდა, მერის უბრძანეს იქაურობას გაცლოდა და იქვე ახლოს ეკლესიისთვის შეეფარებინა თავი. მიუხედავად იმისა, რომ მეუღლის დატოვება უჭირდა, იძულებული იყო დაეტოვებინა საგუშაგო. გასვლის წინ კიდევ ერთხელ შეამოწმა იარაღი, ბიჭებს შესძახა -აბა თქვენ იცით! და სროლასროლით გასწია ეკლესიისაკენ. მეუღლემ თვალი გააყოლა და დაინახა, თუ ეკლესიის ეზოს შესასვლელში როგორ წაბორძიკდა, შემდეგი მისი მოქმედება მეუღლეს არ უნახია, რადგან ამ ყველაფერს ეკლესიის კედელი ფარავდა. თუმცა სროლების და აფეთქებების ხმები არავის გამოჰარვია...

ერთი თვის შემდეგ კამანელი გმირების გამოსვენების დროს, იქ მყოფ აფხაზებისგან იქნა ცნობილი, რომ ამ დაჭრილ ქალმა სიკვდილის წინ ხელყუმბარა გახსნა და მტერთაგან ოთხი ბოევიკი შეიწირა!

მერი პაკელიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა „გ. გორგასალის I ხარისხის ორდენი“

მაღხაზ

ვლადიმერის

ძე

კახიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეულის ოცეულის მეთაური, ლეიტენანტი

დაიბადა 1963 წლის 9 აპრილს აფხაზეთში, კოდორის (დალის) ხეობაში. 1970 წელს ოჯახი გადავიდა საცხოვრებლად სოხუმის რ/ნ სოფელ კამანში. სკოლის დამთავრების შემდეგ სამხედრო სავალდებულო სამსახური მოიხადა ყოფილ საბჭოთა არმიაში (1981-1983). 1983 წლიდან მუშაობდა სოხუმის #2654 ავტოკოლონაში და ქალაქის სამგზავრო ავტოპარკში.

ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის დაწყებისთანავე დაიკავა ადგილი იქ, სადაც სამშობლოს და მის თანამემამულეებს სჭირდებოდა მისი ჭკუა, ძალა და გამბედაობა. მაღხაზი დაოჯახებული არ იყო, მან თანამებრძოლებიდან შექმნა მზვერავ-დივერსიული ჯგუფი, სადაც გააწევრიანა მხოლოდ უცოლო ბიჭები, ამას განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა. ეს ჯგუფი განსაკუთრებულ დავალებებს ასრულებდა და ატარებდა წარმოუდგენელ ოპერაციებს. ზამთარშიც კი ჩადიოდნენ

გუდაუთაში, შუბარის მთების გავლით და საჭირო ამოცანების შესრულების შემდეგ შინ უვნებელი ბრუნდებოდნენ. ხშირად ნადავლი იარაღით ავსებდნენ ასეულის არსენალს.

გაზაფხულზე, როცა ტყე მწვანე ფოთლით შეიმოსა, მტრის სნაიპერები სოფელში გადაადგილების საშუალებას არ გვაძლევდნენ. ერთ მშვენიერ დღეს, მალხაზ კახიანმა რამოდენიმე თანამებრძოლთან ერთად შეიმუშავა სნაიპერთა განადგურების გეგმა და ბრწყინვალედაც განახორციელეს. მოწინააღმდეგეს ზურგიდან ისე მოექცნენ, სანამ მტერი აზრზე მოვიდოდა, ორი ბოვეკი მაყუჩიანი ავტომატით ადგილზე მოთელა, მესამე (რუსი ოფიცერი, მაიორის წოდებით, СВД-ს ტიპის შაშხანით, ღამის ოპტიკური სამიზნით აღჭურვილი) სწორედ იმ მომენტში მისი იარაღით კამანის ეკლესიას უმიზნებდა და ესროდა. გონს მაშინ მოეგო, როცა საფეთქელზე მიდებული, მალხაზის ავტომატის ლულა იგრძნო. ის ცოცხლად აიყვანეს.

საბრძოლო მოკვლევებიდან ამონაწერი: *საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის, აფხაზეთში ბრძოლის დროს, ლეიტენანტი მალხაზ ვლადიმერის ძე კახიანმა ერთ-ერთი ოპერაციის შესრულებისას ზემო ეშერის მიდამოებში გაანადგურა მტრის დივერსიული ჯგუფი და ტყვედ აიყვანა აფხაზთა მიერ დაქირავებული სნაიპერი, ეროვნებით რუსი ოფიცერი, რომელიც ჩააბარა ბრიგადის შტაბს. ამ ოპერაციის ბრწყინვალედ შესრულებისათვის მ. კახიანი დაჯილდოვდა მედლით „მხედრული მამაცობისათვის“ (ბრძ. **N00385 14.06.1993 წ.**)*

1993 წლის 5 ივლისს, როდესაც სოფელ კამანს შემოესია 500 კაციანი საშტურმო-სადესანტო ბატალიონი (გენერალ ლებედის სპეც.დანიშნულების ჯარი), რომელსაც წინააღმდეგობას უწევდა ასეულის 40 კაციანი ჯგუფი, ამ უთანასწორო ბრძოლაში მ. კახიანი გამირულად დაიღუპა მამასთან და სხვა მებრძოლებთან ერთად. მალხაზ ვლადიმერის ძე კახიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის ორდენი (ბრძ. **N00120 4.12.1994 წ.**)

ელგუჯა მინას ძე გვიჩიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეული

დაიბადა 1932 წლის 7 ივლისს, მესტიის რ/ნ სოფ ლატალში. 1953 წელს დაამთავრა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი. ამავე წლიდან იწყებს მუშაობას სოხუმის რ/ნ სოფელ ამზარის დაწყებით სკოლაში. 1954-1956 წლებში გაიარა სამხედრო სავალდებულო სამსახური ქ. მოსკოვში. 1956 წელს გააგრძელა მუშაობა იგივე სკოლაში დირექტორის თანამდებობით. 1988-1990 წლებში მუშაობდა აფხაზეთის დემოგრაფიული საბჭოს თავმჯდომარედ. იყო „ლემი“-ს ნაფიცთა საბჭოს ერთერთი დამაარსებელი. 1990-1993 წლებში იყო აფხაზეთის მწერალთა კავშირის თავმჯდომარე. 1992-93 წლებში აფხაზეთის ომის პერიოდში ირიცხებოდა 23-ე ბრიგადის III ასეულის ოცმეთაურად.

1992 წლის შემოდგომაზე ჩვენი მოწინააღმდეგე ცდილობდა სოხუმზე იერიში სხვა მიმართულებიდან განეხორციელებინათ, რისი მზადებაც კამანელმა მზვერავებმა შეამჩნიეს. ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირის დროს, წლების უკან სატყეო მეურნეობის მიერ სოხუმჰესიდან გუდაუთის მიმართულებით გზა იყო გაყვანილი, ამ დროისთვის კი გამოუყენებელი და ყველასგან მივიწყებული. თუმცა აფხაზებს და რუსებს ახსოვდათ და სწორედ მათ გამოიყენეს ეს გზა მძიმე ტექნიკის შემოსაყვანად. ელგუჯა გვიჩიანმა აცნობა ცენტრალურ შტაბს მოსალოდნელი შემოტევის შესახებ, მაგრამ მას არავინ დაუჯერა, რადგან ამის წარმოდგენა ბევრისთვის ძნელი იყო. დაუჯერებლობის შედეგი კი 3 ნოემბერს დაგვატყდა თავს, რომელიც 400 მეტროლისგან შემდგარი, ჩეჩენთა ბატალიონმა განახორციელა.

1993 წლის 5 ივლისს სოფ. კამანში მიმდინარე ბრძოლის დროს ელგუჯა გვიჩიანი გმირულად დაეცა ბრძოლის ველზე.

ელგუჯა გვიჩიანს სიკვდილის შემდეგ მიენიჭა ვახტანგ გორგასლის პირველი ხარისხის ორდენი (ბრძ.# 00102 4.12.1994 წ.)

ავთანდილ ელიზბარის ძე კახიანი

მე-8 ბატალიონის III ასეულის უფროსი მსროლელი დაიბადა 1940 წლის 24 აგვისტოს. ავთო კახიანი სოხუმში, ძიძარიას ქუჩაზე #5-ში ცხოვრობდა. როცა აფხაზეთში ომი დაიწყო, რა თქმა უნდა კამანისაკენ გაეშურა. მისი ახალგაზრდობა იქ გაატარა და მისთვის ყველაზე ძვირფასი ხალხი იქ ეგულებოდა. როგორც ქართველთა უმეტესობამ, სულით მეზრძოლმა ადამიანმა, მანაც იარაღი აიღო ხელში და ძმებს გვერდში დაუდგა, რათა დაეცვა მისი მიწა, მისი ქვეყანა და ღირსება. ავთო კამანის #-1 საგუმაგოზე იდგა, სადაც ყოველ მეორე დღე უწევდა მორიგეობა. თუ სიტუაცია დაიძაბებოდა, საგუმაგოებზე ორივე ცვლა დარაჯობდა, თუმცა ორივე ცვლა არ ითვლიდა იმდენს, რასაც თითები ორივე ხელზე! კამანში იყო მოხუცებულთა და ინვალიდთა პასიონატი, (იმ დროისთვის ცარიელი) სადაც ასეულის შტაბიც იყო, საწყობიც და ყაზარმაც. როდესაც ასეულს შემოაკლდებოდა საბრძოლო მასალა ან საკვები პროდუქტი, საჭირო იყო ბრიგადის შტაბიდან ყოველივეს ამოტანა, რაც გარკვეულ რისკთან იყო დაკავშირებული. კამანიდან სოფელ შრომამდე 4 კმ-იან გზაზე მიმავალი, ისე ჩანს ზემო ეშერიდან, როგორც ხელის გულზე და მტერი არა მარტო საბრძოლო ტექნიკას ესროდა, არამედ ა/მანქანებს და ფეხით მიმავალ ჯგუფისთვისაც იმეტებდნენ მსხვილ კალიბრიან ჭურვებს.

1993 წლის 8 მაისს შტაბიდან მოსატანი იყო სურსათი. ავთომ გადაწყვიტა თვითონ წასულიყო, -ბინასაც მივაკითხავ, უპატრონოდ მიტოვებული მაქვს, ხომ არ გატეხა ვინმემო. (სამწუხაროდ ასეთი შემთხვევებც ხშირი იყო). გზად, შრომის აღმართებზე მიმავალს, მიუხედავად იმისა, რომ ფრთხილობდა და ჩქარობდა, პირველივე გასროლით დააწია მტერმა „ПТУРС“-ი (ტანკსაწინააღმდეგო რეაქტიული სამართავი ჭურვი) და ავთოს ავტომქანა აფეთქდა. კამანიდან ფეხით დადევნებულ

თანამებროძოლებს ცეცხლში გახვეული ავტომანქანა ცარიელი დახვდათ. სოფელ შრომის მებროძოლებს გადარჩენის მიზნით, ქალაქისკენ გაუქანებიათ. კამანელების იმედი იმისა, რომ ავტოს ცოცხალს მიუსწრებდნენ, სოხუმის (ბარათაშვილის) N-1 საავადმყოფოში მისვლისთანავე ამოიწურათ!